

Themanieuwsbrief 4

juni 2026

Burgerschap

Een stevige basis voor later

Kinderen voorbereiden op hun latere rol in de samenleving: ook dat hoort bij de taken van een basisschool. De overheid heeft kerndoelen vastgelegd waar het burgerschaps-onderwijs aan moet voldoen, net als voor bijvoorbeeld taal en rekenen. De inspectie gaat hier ook op toezien. Wat betekent dat voor de Piet Hein? Hoe geven wij vorm aan deze opdracht? En wat gaan de kinderen daarvan merken?

Burgerschap was altijd al een belangrijk onderwerp op de Piet Hein...

Jan Wegman, directeur: "Zeer zeker. Belangrijke thema's die daaronder vallen komen al jaren standaard in ons onderwijs aan bod. Het is vaak onderdeel van de methoden waar we mee werken. Denk aan onderwerpen als democratie en verkiezingen, klimaat, mediawijsheid, identiteit en cultuurverschillen. Daarnaast gaat burgerschap over hoe je met elkaar omgaat. Ook daar hebben we veel aandacht voor: we volgen de sociaal-emotionele ontwikkeling van ieder kind, en de dynamiek in de groep heeft natuurlijk onze voortdurende aandacht. Luisteren naar elkaar, op je beurt wachten, het met elkaar oneens zijn en toch aardig blijven – het is allemaal niet vanzelfsprekend, het is een leerproces. Kinderen op de Piet Hein komen uit alle windstreken en hebben heel verschillende achtergronden – cultureel, religieus en sociaal-economisch. Onze school is een interessant oefenterrein."

Wat verandert er dan nu door de nieuwe regels van de overheid?

"Met de *Wet verduidelijking burgerschapsopdracht onderwijs* vraagt de overheid van basisscholen om een 'doelgericht en samenhangend' aanbod te hebben. Daarmee is niet gezegd hoe dat aanbod er precies uit moet zien, daar zijn we vrij in. Er zijn wel elf 'bouwstenen' of thema's meegegeven waar we mee aan de slag konden. Die hebben we stuk voor stuk in ons team besproken. We stelden vast dat we al best veel doen op bijna al die terreinen, maar niet per se onder de noemer 'burgerschap'. We hadden nog geen doorlopende leerlijn op papier staan. We ontdekten zo ook waar de overlap zit tussen verschillende vakken waarin dezelfde thema's behandeld worden, én waar

de 'gaten' zitten. Daar zijn we vervolgens in ontwerp sessies oplossingen voor gaan zoeken en lessen voor gaan ontwerpen. We hebben hier vorig schooljaar alle studiedagen met ons team aan gewijd - met ondersteuning van Common Ground, een gespecialiseerd bureau voor burgerschapsonderwijs."

Wat vraagt om extra aandacht?

"Onze leerlingen gaan respectvol met elkaar om, dat gaat goed. Maar de inleving kan soms beter. Ons uitgangspunt is dat al onze leerlingen zich thuis moeten kunnen voelen op school, ongeacht afkomst of enige andere vorm van diversiteit. We merken dat leerlingen van huis uit soms een andere overtuiging meekrijgen dan de visie die wij uitdragen, bijvoorbeeld als het gaat om sekse en geaardheid. We willen in ons onderwijs niet alleen duidelijk maken dat we allemaal verschillend zijn en verschillend mógen zijn; we willen de kinderen ook leren om vriendelijk en nieuwsgierig met die verschillen om te gaan. Dat doen we door meer te oefenen met inleven in de ander."

Maak je daarin andere keuzes dan andere scholen?

"Toch wel. We zien bij scholen met een vergelijkbare populatie bijvoorbeeld dat ouders hun kinderen thuis houden tijdens nationale themaweken, zoals *Lentekriebels*. Terwijl alle kinderen volgens ons recht hebben op dezelfde informatie. Wij kiezen er daarom voor om onderwerpen die kunnen 'schuren' – zoals migratie, religie, seksualiteit – niet op themadagen te behandelen maar standaard in het curriculum op te nemen. Zo kunnen we er aandacht aan geven wanneer de kinderen eraan toe zijn, op een manier die past bij dat moment en die groep."

Welke thema's gaan jullie als eerste oppakken?

"We gaan focussen op drie D's: democratie, diversiteit en daadkracht. We willen dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot betrokken burgers die begrijpen hoe onze samenleving werkt en die daar actief aan bijdragen. Dat betekent dat we ze niet alleen vertellen hoe de democratie in Nederland werkt. We oefenen ook met formuleren van een eigen mening en gezamenlijk besluiten nemen.

'Diversiteit' betekent voor ons zoveel als: verschillen verrijken onze samenleving. We laten de kinderen ontdekken hoe hun eigen achtergrond hen heeft gevormd, en hoe ze ruimte kunnen maken voor anderen en andersdenkenden. Met 'daadkracht' bedoelen we dat kinderen ervaren dat ze zelf het verschil kunnen maken. Denk aan onze jaarlijkse inzamelactie voor de Voedselbank – om maar iets te noemen."

Het gaat daarbij niet alleen om wat je vertelt in de klas, maar ook om wat je zelf uitdraagt?

“Absoluut. We moeten zelf zo veel mogelijk een rolmodel zijn. Als je diversiteit bepleit, moet je ook speelgoed, beelden en verhalen aanbieden waarin alle leerlingen zich kunnen herkennen. Als je het hebt over het klimaat, moet je zelf ook het goede voorbeeld geven. Onder alle thema's en onderlinge verschillen liggen namelijk wel – en dat is heel belangrijk! – gedeelde *waarden*. Zoals: we geven elkaar de vrijheid om onze mening te uiten en letten er tegelijk op dat iedereen zich veilig kan blijven voelen. We nemen het op voor iemand die niet zichzelf mag zijn in de groep. Dat is voor kinderen net zo ingewikkeld als voor volwassenen. Maar jong geleerd...”

De doelen staan op papier, hoe gaan jullie hier nu mee verder?

“Het is fijn dat we dit houvast hebben, dat we heldere doelen gesteld hebben, prioriteiten hebben vastgelegd. Dat is ook voor de inspectie van belang. Maar het moet geen papieren tijger worden. Het komend jaar moeten we het in de praktijk gaan doen. Het is geen eenvoudige opdracht en daar gaan we dus tijd en aandacht aan besteden. Tegelijk sluit dit alles naadloos aan bij de visie die we al vanaf het begin hebben bij de Piet Hein. Ik denk – en dat werd ook bevestigd – dat we daarmee al een heel stevige basis hebben.”

Lees ook het eerdere interview met leerkrachten en bouwcoördinatoren Merith, Ingmar en Margriet over ons burgerschapsonderwijs op onze website >>>

[Themanieuwsbrief 3 Burgerschap](#)

De themaniewsbrieven zijn een initiatief van het team van de Piet Hein om u te informeren over de onderwijskundige keuzes en het werk achter de schermen. Is er een onderwerp waar u meer over wilt lezen in een volgende themaniewsbrief?

Uw suggesties en vragen zijn van harte welkom: jan.wegman@basisschoolpiethein.nl.